

BİZ NİYE BÖYLEYİZ...

Üyesi olduğum uzmanlık derneği emekli psikiyatri profesörü hocamıza çalışmalarını ve mesleğe katkıları nedeniyle onur plaketi verme amacıyla davet düzenlemişti... Konuşmalar ve plaket töreni ardından yemek faslına geçildi. Hazırlanan büyük masada hocamızın teşekkür konuşmasını dinledik.

Sonra üniversite ile ilgili mesleki bir iki konu tartışıldı. Ortamın samimiyetinden de cesaret alarak bir sessizlik anını fırsat bilip sorumu sordum;

- Hocam, bu bizim millet niye böyle? Niye kitaplarda yazanlardan farklıyız? Niye hep bir şeyler eksikmiş hissine kapılıyoruz. Biz niye böyleyiz?

Masadakiler de bakışlarını hocamıza yöneltip sessizce verilecek yanıtı bekledi.

- Ne sormak istediğini sanırım anladım, delikanlı. Kaçamak yanıt yerine doğrudan tatminkar yanıt istiyorsun... İnsanların toplum içinde üstlendikleri sosyal roller olduğunu, sağlıklı ruh halinden söz edebilmek için kişinin toplumda üstlendiği bu rolleri tam olarak yerine getirmesinin şart olduğunu, bu rollerin (hekim, avukat, öğretmen, anne, baba vb.) hakkını vererek oynanmaması halinde sağlıklı ruh yapısından söz edilemeyeceğini anlattı. Tam olarak yerine getirilemeyen sosyal rollerin ruh sağlığını olumsuz etkilediğini vurguladı.

Sonra bana bakarak; - **Bu sosyal rollerin tam olarak uygulanabilmesi için üç unsurun bir arada olması gerekiyor. Birincisi oynadığınız sosyal rolün gerektirdiği bilgi birikimine sahip olmak, ikincisi o rolün gerektirdiği sorumlulukların idrakinde olmak ve üçüncüsü de oynanan rolün gerektirdiği ahlaki olgunluk ve donanımda bulunmak.**

Masadakiler sessizce dinliyor, merakla sözün geleceği yeri bekliyordu.

- Bizim insanlarımız sosyal rollerini oynarken genellikle bu üç öğenin bir yada ikisi eksik oluyor. Hepimiz görüyoruz. Bakıyorsunuz alanında bilgili donanımlı iyi bir hekim, öğretim üyesi ama kazanç elde etmek uğruna sorumluluklarını bırakıp üniversitedeki görevini aksatabiliyor. Veya bilgili ve donanımlı bir hekim olmasına, ahlaklı davranmasına karşın hastaları rahatsız etmesinler diye akşamları telefonunu kapatacak kadar sorumluluk kaçını olabiliyoruz. Her meslekte her durumda yaşıyoruz bunları. İyi aile babası veya annesi olarak tanınan birinin donanımlı, bilgili ve ahlaklı olmasına karşın sorumluluklarından kaçabildiği veya ahlaksızlıkları ile anılabildiğini magazin basınından hep okuyoruz. Bu üç öğenin bir araya gelmemesi toplumun genelinde gözlenen ve "biz neden böyleyiz?" diye sorma ihtiyacı duyduğunuz sağlıklı olmayan ruh halinin yaygınlığını gösteriyor bizlere, delikanlı.

- Peki bu hale nasıl geldik?

Hocamız masadakilere baktı ve sürdürdü sözlerini;

- **Halkın kendini yönetmesi demek olan demokrasi geleneği yaşadığımız topraklarda pek yoktu veya zayıftı. Böylesi bir toplumun birden özgürlük ve demokrasi ile karşılaşması demokrasinin özünde olan hoşgörü kavramının yanlış algılanması**

sonucunu doğurdu. İnsanlar biri birilerine tahammül gösterip kendinden farklı olana hoşgörü göstereceğine kendilerindeki eksik veya yanlışların hoş görölmesini bekler hale geldi. Demokrasi ve özgürlük bireyin kendi eksik ve hatalarının hoş görölmesi biçiminde yanlış algılandı ve algılanmaya devam ediyor. Bilmem hangi belediye başkanı için "çaldı çırptı ama iyi icraatlar da yaptı" denmesini ve bunun toplumda kabul görmesini başka nasıl açıklarız? Sosyal rollerini hakkıyla yerine getirmeyen, üstelik bunun farkında olup hoş görölmeyi bekleyen insanlar olduk. Bence biz bunun için böyleyiz.

Masadaki diğer öğretim üyelerinden biri hocamıza dönerek;

- Hocam belirttiğiniz sosyal rolleri hakkıyla oynamayı başaran, sözünü ettiğiniz üç öğeyi bir araya getiren insanlar hiç mi yok aramızda?-

- Olmaz mı? Nevrotik psikiyatri hastalarının büyük kısmını onlar teşkil ediyor. Ekmeđimizi onlardan kazanıyoruz. İşlerini hakkıyla yerine getirdikleri için acı çekiyorlar biz de onların böyle bir topluma uyum gösterememelerini normal kabul edeceğimize tedavi etmekle uğraşiyor, akıntıya kürek çekiyoruz.

Hocamızın yanında oturan hanım "Peki bunu düzeltmenin bir çaresi yok mu?" diye sorunca hocamız ona dönerek; - Bu konuda karamsarım. Büyük emek, zaman ve sabır gerekiyor. Başarıya endekli tüketim toplumu olduk. Kimsenin buna ne zamanı ne de tahammülü var. Herkese genç, güzel, yakışıklı ve başarılı olmaları, tüketerek yaşamaları öğretiliyor. Bunları yapabilenlerin sağlıklı ve mutlu yapamayanların ise mutsuz, huzursuz olacağı mesajı veriliyor. Dahası biz psikiyatrlar da ne yapacağımızı, neyi tedavi edeceğimizi şaşırdık sanırım. Azınlıktaki sağlıklıları acı çekmesinler diye çoğunluktakilere uydurmaya uğraşyoruz diye kaygılanıyorum...

Dr. Mehmet Uhri